

Natuurtoets Wet natuurbescherming

WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F, tracédeel
Leiden en Oegstgeest

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 475588
definitief revisie 00
3 maart 2023

Natuurtoets Wet natuurbescherming

WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F, tracédeel Leiden en Oegstgeest

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 475588
documentnummer 475588-NT-ECO-001
definitief 00
3 maart 2023

Auteur

Opdrachtgever

LdM C.V. (WarmtelinQ)
Concourslaan 17
9727 KC GRONINGEN

Gecontroleerd:

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum	beschrijving	vrijgave
3 maart 2023	definitief	

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Project	1
1.2	Natuurtoets WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F	2
1.3	Doel en onderzoeksvragen	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader Wet natuurbescherming	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Soortbescherming	5
2.3	Gebiedsbescherming	6
2.3.1	Natura 2000	6
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland	6
2.3.3	Belangrijke weidevogelgebieden	7
2.4	Bescherming van houtopstanden	8
3	Methodiek	9
3.1	Algemeen	9
3.2	Bureauonderzoek	9
3.3	Terreinbezoek	10
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	10
4	Resultaten	11
4.1	Gebiedsbeschrijving	11
4.2	Beschermde soorten	16
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	16
4.2.2	Ecologische bevindingen	18
4.2.3	Vogels	18
4.2.4	Vleermuizen	20
4.2.5	Overige (land)zoogdieren	22
4.2.6	Amfibieën	24
4.2.7	Reptielen	25
4.2.8	Libellen	26
4.2.9	Dagvlinders	26
4.2.10	Weekdieren	26
4.2.11	Vaatplanten	27
4.2.12	Invasieve exoten	29
4.3	Samenvatting beschermde soorten	30
4.4	Beschermde gebieden	30
4.4.1	Gebiedsbescherming: Natura 2000-gebieden	30
4.4.2	Natuur Netwerk Nederland (NNN)	31
4.4.3	Natuurbeheertypen	32
4.4.4	Belangrijke weidevogelgebieden	33

4.4.5	Houtopstanden	34
5	Toetsing	37
5.1	Effectbepaling plan	37
5.2	Effecten op beschermde soorten	37
5.2.1	Vogels	37
5.2.2	Vleermuizen	39
5.2.3	Overige (land)zoogdieren	39
5.2.4	Reptielen	40
5.2.5	Amfibieën	40
5.2.6	Weekdieren	44
5.3	Invasieve exoten	45
5.4	Zorgplicht	45
5.4.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	47
5.4.2	Effecten op NNN	47
5.4.3	Belangrijke weidevogelgebieden	47
5.4.4	Houtopstanden	48
6	Bronnen	49

Bijlage 1 Wettelijk Kader

Conclusies en advies

In opdracht van WarmtelinQ heeft Antea Group een natuurtoets uitgevoerd het kader van de Wet natuurbescherming ten behoeve de aanleg van warmteleidingen voor project 'WarmtelinQ Rijswijk-Leiden, lot F' tussen Leiden en Oegstgeest. In figuur 1.2 is de ligging van het tracé weergegeven.

Ten behoeve van de werkzaamheden worden mogelijk bomen/struiken gekapt dan wel gesnoeid en enkele watergangen (tijdelijk) gedempt. Er worden geen gebouwen aangetast. De uitvoeringsperiode van de werkzaamheden is waarschijnlijk 2025/2026. Een detailplanning is nog niet bekend.

Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is dat de ingrepen niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuur Netwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat Natura 2000-gebieden zijn gelegen op tenminste 3 kilometer van het tracé. Gezien de relatief kleine en kortdurende ingreep, de afstand en tussenliggende afscherpende elementen (zoals bebouwing en wegen) kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermessing en verzuring door stikstofdepositie tijdens de realisatiefase niet op voorhand uit te sluiten.

Om mogelijke effecten inzichtelijk te maken dienen stikstofdepositieberekeningen in AERIUS uitgevoerd te worden. Op basis van de uitkomsten kunnen mogelijk vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het tracé kruist naar verwachting een watergang in open ontgraving welke behoort tot NNN (zie figuur 4.13). Deze watergang is opgenomen als zijnde nog om te vormen natuur in het natuurbeheerplan. Het kruisen van de watergang behorende tot NNN in open ontgraving kan een negatieve invloed op de ecologie hebben. Geadviseerd wordt om de huidige werkwijze (aanleg in open ontgraving) met de provincie Zuid-Holland te bespreken en te bepalen of en welke vervolgstappen of aanpassingen in de werkwijze noodzakelijk zijn.

Een alternatief is de leiding sleufloos aan te leggen zodat er geen aantasting van de watergang plaatsvindt.

Belangrijke weidevogelgebieden

Het voorgenomen tracé ligt deels in aangewezen weidevogelgebied (zie figuur 4.14). Door de werkzaamheden zal de openheid van het landschap niet permanent aangetast worden gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de werkzaamheden. Bovendien wordt het werkterrein na afloop van de werkzaamheden hersteld in de oorspronkelijke staat.

Om verstoring van broedende weidevogels te voorkomen dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen voor weidevogels (begin maart t/m 15 juli).

Indien dit niet mogelijk is, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen ter voorkoming van negatieve effecten. Geadviseerd wordt om de te treffen mitigerende maatregelen met het bevoegd gezag (provincie Zuid-Holland) af te stemmen.

Houtopstanden

In de omgeving van het tracé zijn houtopstanden gelegen welke zijn beschermd in het kader van de Wnb. De betreffende houtopstanden worden bevinden zich niet op tracédelen die in open ontgraving worden aangelegd en worden naar verwachting niet aangetast door de werkzaamheden.

Wel worden de bomen ten noorden van de Ommedijkseweg mogelijk gekapt (zie figuur 4.15). Bescherming van deze bomen is geregeld in de gemeentelijke APV van Leiden. Advies is bij de gemeente na te gaan welke vervolgstappen nodig zijn.

In tabel 1 zijn de vervolgstappen ten behoeve van de gebiedsbescherming samengevat.

Tabel 1. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNN	Belangrijke weidevogelgebieden	Houtopstanden
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Nee, effecten door stikstofdepositie hoeven niet te worden beoordeeld.	Ja	Ja	Ja, maar beschermd middels de gemeentelijke APV*
Effecten?	Mogelijk door stikstofdepositie	Nader te bepalen voor kruising van NNN-watergang (zie hoofdstuk 4.4.2)	Nee, indien buiten broedseizoen gewerkt wordt (begin maart t/m 15 juli)	Mogelijk, indien bomen worden gekapt.
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Ja, berekenen stikstofdepositie en eventuele verdere vervolgstappen afhankelijk van de uitkomsten.	Overleg met provincie Zuid-Holland over werkwijze en te nemen maatregelen. Alternatief: sleufloze uitvoering van kruising	Ja, zie bovenstaande maatregel. Anders mitigerende maatregelen treffen.	Toetsing aan gemeentelijke APV en eventueel overleg vervolgstappen met gemeente Leiden
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Nader te bepalen	Nader te bepalen	Ja	Nader te bepalen

*Houtopstanden vallend onder de Wnb worden naar verwachting niet aangetast door het werk

Conclusies: Beschermd soorten

Uit de bureaustudie is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermd soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in en binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden:

- Vogels met een jaarrond beschermd nest (mogelijke nestplaatsen aanwezig);
- Algemene broedvogels (waarschijnlijk broedplaatsen aanwezig);
- Vleermuizen (mogelijk verblijfplaatsen en essentiële vliegroute);
- Eekhoorn (mogelijk leefgebied aanwezig);
- Ringslang (mogelijk leefgebied aanwezig);
- Rugstreeppad (mogelijk leefgebied aanwezig);
- Platte schijfhoren (mogelijk leefgebied aanwezig).

In Tabel 2 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze bureaustudie staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Nader onderzoek nodig	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Jaarrond beschermde broedvogels	Mogelijk jaarrond beschermde nesten aanwezig (zie hoofdstuk 4.2.1)	Mogelijk, indien gewerkt wordt in broedseizoen en/of nesten worden aangetast.	Nee, tenzij bomen worden gekapt en/of broedvogels verstoord worden.	Nader te bepalen	Nee, indien buiten broedseizoen wordt gewerkt en geen bomen worden gekapt. Bij kap bomen controle op aanwezige jaarrond beschermde nesten ter hoogte van Ommelandsedijk (zie figuur 4.2). Indien deze aanwezig zijn, dient een ontheffing Wnb te worden aangevraagd voor het verwijderen/onklaar maken in een periode dat het nest niet in gebruik is.
Algemene broedvogels	Mogelijk broedvogels aanwezig (zie hoofdstuk 4.2.2)	Nee	Nee, indien buiten het broedseizoen gewerkt wordt (circa 15 maart tot 15 juli).	Niet mogelijk	Nee, indien buiten broedseizoen wordt gewerkt. Alternatief is het ongeschikt maken van (delen) van het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen of vrijgave door een ecooloog.
Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen in boom met scheuren en mogelijk vliegroute gevormd door watergang. (zie hoofdstuk 4.2.4)	Mogelijk, bij aantasting van de boom of watergang.	Nee, tenzij bomen of watergangen worden aangetast.	Nader te bepalen	Indien boom en/of watergang worden aangetast dient nader onderzoek naar aanwezigheid van vleermuizen te worden uitgevoerd. (zie figuur 4.3 en 4.4.)

					Lichtuitstraling met bouwverlichting naar omgeving dient te worden voorkomen.
Eekhoorn	Mogelijk in te kappen bomen (zie hoofdstuk 4.2.5)	Mogelijk, bij kap van bomen	Nee, tenzij bomen worden gekapt	Nader te bepalen	Bij kap bomen controle op aanwezige eekhoornnesten ter hoogte van Ommelandsedijk. (zie figuur 4.5). Indien deze aanwezig zijn, dient een ontheffing Wnb te worden aangevraagd voor het verwijderen/onklaar maken in een periode dat het nest niet in gebruik is.
Ringslang	Mogelijk aanwezig in het veenweidegebied (zie hoofdstuk 4.2.6)	Nee	Nee, indien vervolgstappen worden opgevolgd	Nee	Stapvoets rijden gedurende werkzaamheden. (zie figuur 4.6)
Rugstreepad	Mogelijk aanwezig in veenweidegebied en graslandperceel ten noorden van Rijksweg A44 (zie hoofdstuk 4.2.7)	Mogelijk, ter hoogte van kruisingen met watergangen (zie hoofdstuk 5.2.1)	Nee, indien vervolgstappen worden opgevolgd	Nader te bepalen	Werken buiten actieve perioden rugstreepad (april t/m oktober) in mogelijk leefgebied (zie figuur 4.7) Geen werkzaamheden verrichten overwinteringshabitat langs oevers van watergangen (potentieel overwinteringshabitat; zie figuur 5.3). OF Uitvoeren nader onderzoek indien aangegeven sloten worden aangetast (zie figuur 5.4 t/m 5.6). Ontheffingsaanvraag. Afschermen werkgebied door middel van amfibiescherm. <i>Zie voor werkwijze hoofdstuk 5.2.5.</i>
Platte schijfhoren	Mogelijk aanwezig in veenweidegebied (zie hoofdstuk 4.2.8)	Mogelijk	Nee, indien vervolgstappen worden opgevolgd	Nader te bepalen	Aanvragen ontheffing bij provincie Zuid-Holland en opstellen activiteitenplan. Daarnaast verifiëren of actualisatie van het nader onderzoek naar soort nodig is.

De natuurtoets heeft zich gericht op de delen van het leidingtracé, waar in open ontgraving wordt gewerkt. De ligging van de tijdelijke rijroutes, werkstrook en werkterreinen zijn vooralsnog niet bekend. Aanbevolen wordt deze natuurtoets aan te vullen zodra de ligging van de rijroutes, werkstroken en werkterreinen bekend zijn.

Invasieve exoten

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn mogelijk groeiplaatsen aanwezig van invasieve exoten (zie figuur 4.10). Het gaat om enkele aangetroffen exemplaren de reuzenberenklauw. In hoofdstuk 4.2.12 is beschreven welke maatregelen getroffen kunnen worden om verspreiding te voorkomen door de werkzaamheden.

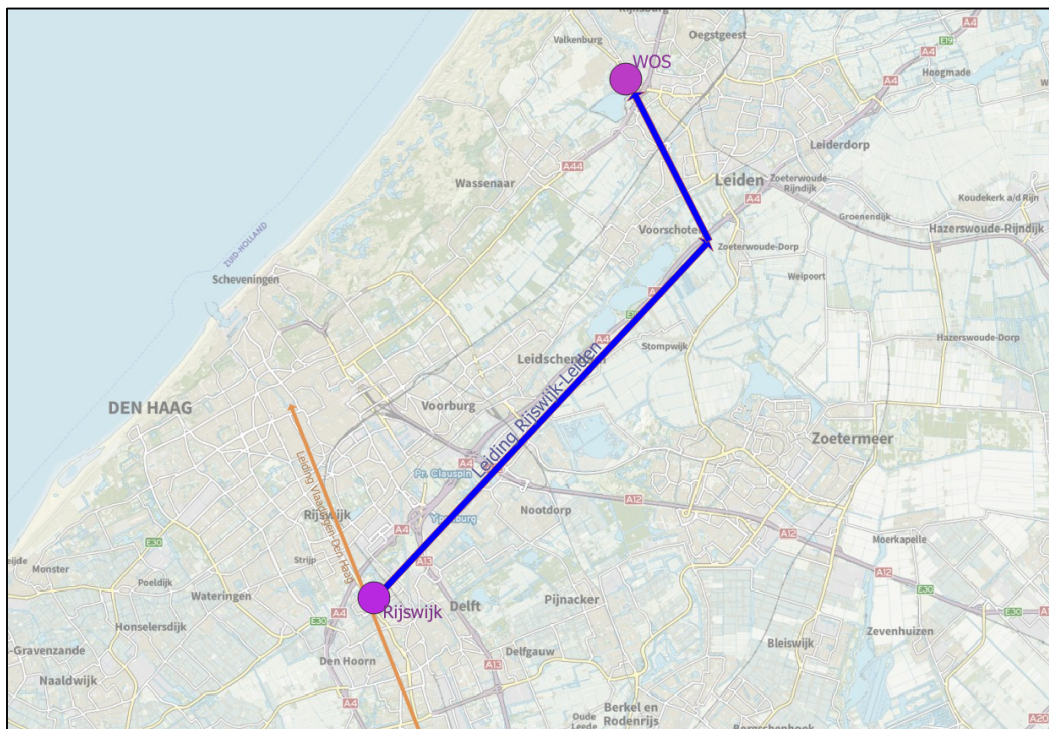
Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage I staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. In hoofdstuk 5.4 zijn project specifieke maatregelen in het kader van de zorgplicht beschreven.

1 Inleiding

1.1 Project

LdM C.V., werkend onder de handelsnaam WarmtelinQ en een onderdeel van Gasunie, is voornemens om de toekomstige warmtetransportleiding WarmtelinQ Vlaardingen – Den Haag ter hoogte van Rijswijk door te trekken naar Leiden. Dit project wordt WarmtelinQ Rijswijk - Leiden genoemd. Beide projecten maken deel uit van het toekomstige bovenregionaal warmtetransportnet in Zuid-Holland. Het doel van de warmtetransportleiding Rijswijk - Leiden is de verduurzaming van zowel de bestaande als toekomstige warmtelevering in Leiden en het aanbieden van restwarmte aan toekomstige warmtedistributenetten in de gemeenten langs het toekomstige tracé (Den Haag, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg, Voorschoten, Wassenaar, Katwijk, Zoeterwoude, Leiderdorp, Leiden en Oegstgeest). De leiding takt in Rijswijk af van de warmtetransportleiding Vlaardingen-Den Haag waarvoor Provinciale Staten in oktober 2021 reeds een provinciaal inpassingsplan hebben vastgesteld. Het tracé zal meerdere gemeenten doorkruisen om in Leiden te kunnen aansluiten op het bestaande warmtedistributienet aldaar. De warmtetransportleiding bestaat feitelijk uit twee leidingen (een aanvoer- en een retourleiding), een pompstation en een warmteoverdrachtstation (WOS) bij de aansluiting op het bestaande warmtenet in Leiden. Het start- en eindpunt van de leiding met een grove verbindinglijn is in Figuur 1.1 weergegeven.

Figuur 1.1: start- en eindpunt WarmtelinQ Rijswijk-Leiden. Bron ondergrond: TopoPlus.

Het project WarmtelinQ Rijswijk-Leiden is onderverdeeld in verschillende loten. Het onderhavige rapport heeft betrekking op lot F, het noordelijke deel lopend vanaf de rijksweg A4 naar het eindpunt van het tracé ter plaatse van het WOS te Oegstgeest.

1.2 Natuurtoets WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F

In opdracht van WarmtelinQ heeft Antea Group een natuurtoets in het kader van de Wet natuurbescherming opgesteld met betrekking tot tracé 'WarmtelinQ Rijswijk-Leiden, lot F'.

Het tracé start ten zuiden van het toekomstig knooppunt Hofvliet (aansluiting rijksweg A4 en N434) tussen Voorschoten en Zoeterwoude-Dorp. Het tracé loopt daarna in noordwestelijke richting (nagenoeg) parallel aan de N434 tot aan de rijksweg A44. Vervolgens loopt het tracé ten noordelijk van de A44 tot het eindpunt van het tracé. Het tracé bevat meerdere alternatieven in wijze van aanleg (HDD, GFT en open ontgraving).

De aanvoerleiding en de retourleiding zijn stalen buisleidingen DN500 met rondom een isolatielaag. De leiding inclusief isolatielaag is circa DN700.

De regionale ligging van het tracé is in figuur 1.2 weergegeven.

Ten behoeve van de werkzaamheden moeten mogelijk enkele bomen worden gekapt ter hoogte van de Ommedijkseweg wanneer aanleg in open ontgraving plaatsvindt (zie figuur 1.3). Daarnaast moeten waarschijnlijk enkele sloten tijdelijk gedempt worden om de leidingen in open ontgraving te kunnen aanleggen. De uitvoeringsperiode van de werkzaamheden is nog niet bekend.

Figuur 1.2: Ligging tracé met aanleg in open ontgraving (rood) en met sleufloze technieken (zwart). Bron achtergrond: ESRI luchtfoto, 2020

Figuur 1.3: Mogelijk te kappen bomen ten noorden van de Ommedijkseweg (blauwe contour), aanleg in open ontgraving (rood) en sleufloos (zwart). Bron achtergrond: ESRI luchtfoto, 2020

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuur Netwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van voorliggende bureaustudie. In deze rapportage zijn de resultaten van de bureaustudie flora en fauna beschreven.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende bureauonderzoek is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuur Netwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg

van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?

- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De bureaustudie is als volgt opgebouwd:

- De bureaustudie begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende bureaustudie;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de bureaustudie en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de bureaustudie;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende bureaustudie.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuur Netwerk Nederland'. De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermden nesten aanwezig zijn in het plangebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermden nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermden nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.1 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.5 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie.

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in artikel 3.10, bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel B(1 en 2) en C van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen het overtreden van verbodsbepalingen in artikel 3.10 niet kan worden uitgesloten, kan onder bepaalde voorwaarden gewerkt worden conform een door het ministerie goedgekeurde gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het aanvragen van een ontheffing bij de provincie, waarin het voornemen plaatsvindt, noodzakelijk. De grond waarop een ontheffing kan worden verleend, verschilt per categorie. Het voorgaande geldt echter niet indien de soorten zijn vrijgesteld door het bevoegd gezag.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een voortoets en/of passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming; bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit te realiseren is in de Wnb

art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland. Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

Voor de natuurgebieden die behoren tot het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe¹. In de geconsolideerde Omgevingsverordening van provincie Zuid-Holland (2022) zijn regels voor het NNN opgenomen in Artikel 2.5 en Artikel 6.24.

Het 'nee, tenzij'-principe betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een zwaarwegend belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Het compensatiebeleid van provincie Zuid-Holland voor de gebieden die aangewezen zijn als NNN is vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).

Het regime ter bescherming van het NNN kent in de provincie Zuid-Holland geen externe werking. Dit houdt in dat alleen wanneer er binnen de grenzen van het NNN gewerkt wordt, de effecten beoordeeld en eventueel gecompenseerd dienen te worden. Effecten als gevolg van de activiteiten die ontstaan op NNN-gebieden die buiten de plangrenzen liggen (externe effecten), hoeven derhalve niet gecompenseerd te worden.

2.3.3 Belangrijke weidevogelgebieden

De belangrijke weidevogelleefgebieden zijn verspreid over de provincie Zuid-Holland gelegen. Belangrijke weidevogelgebieden, gelegen buiten de NNN, zijn aangewezen vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels, die mede de kwaliteit van het Zuid-Hollandse (veen)weidelandschap bepalen (geconsolideerde omgevingsverordening Zuid-Holland 2021). Voor zover een ruimtelijke ontwikkeling als bedoeld in Artikel 1.1 van de Omgevingsverordening een significante fysieke aantasting tot gevolg heeft van de wezenlijke kenmerken en waarden van belangrijke weidevogelgebieden is het provinciale compensatiebeleid van toepassing zoals vastgelegd in de beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).

¹ Naast 'de route' van de Nee tenzij-afweging kan er sprake zijn van twee andere routes, namelijk een kleinschalig ontwikkeling of een NNN-saldobenadering waarbij er geen onderbouwing aan de orde is van het dwingende belang en/of van alternatieven. Indien relevant wordt bekeken of deze van toepassing zijn voor het plan.

2.4 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m² (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m². Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.

De wet geldt niet voor:

- a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
- b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
- c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
- d) Kweekgoed;
- e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- f) Het dunnen van een houtopstand;
- g) Het uit populieren, wilgen, essen of elsen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m² is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk.

Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens de bureaustudie ([paragraaf 3.2](#)) van voorliggende bureaustudie. In [paragraaf 3.3](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het bureauonderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is als volgt opgebouwd:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het plan.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het plangebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2017-2022 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Daarnaast is gebruikt gemaakt van de digitale verspreidingsatlas (Verspreidingsatlas, 2022). Deze atlas maakt gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 8 juli 2022 is vanaf circa 9:00 uur een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij een temperatuur van 16,5 tot 22 graden, 3 tot 4 bft. en half bewolkt weer (KNMI, 2022). Tijdens het terreinbezoek is het werkterrein en de nabije omgeving beschouwd. Relevante elementen, zoals bomen en gebouwen, zijn beschouwd met een verrekijker. De aanwezige watergangen zijn visueel geïnspecteerd. Tevens zijn enkele watergangen met een RAVON schepnet bemonsterd.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het tracé ten opzichte van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is en of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) ingegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie, waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van beschermde gebieden in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNB in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het tracé start in agrarisch gebied ten zuiden van de Rijksweg A4 bij de poldermolen 'Zelden van Passe'. Vervolgens loopt het tracé hoofdzakelijk in noordwestelijke richting waar de Rijksweg A4 en een watergang middels een lange Horizontaal gestuurde boring (HDD) gepasseerd worden. Het tracé is op dit deel gelegen in agrarisch gebied bestaande uit smalle landbouwpercelen omringd met kavelsloten, het zogenaamde veenweidegebied. De omgeving van het tracé is relatief open en kent weinig opgaande begroeiing, zoals bomen en struiken. Ook ontbreekt bebouwing in de nabije omgeving. Enkele kavelsloten worden in het landbouwgebied gekruist in open ontgraving en mogelijk is daardoor tijdelijke demping ervan nodig.

Het tracédeel tussen de N447 en de Rijksweg A44 loopt langs de zuidrand van de bebouwing van Leiden en nagenoeg parallel aan de in aanleg zijnde nieuwe verbindingsweg tussen de Rijksweg A4 en A44 (de Rijnlandroute). Het tracé is hier gelegen in agrarische graslandpercelen met her en der een bosschage en ligt op een afstand van 50 à 200 m van de bebouwde kom van Leiden. Door een aantal HDD-boringen worden op dit deel een bosgebied en enkele watergangen gepasseerd. Er worden ook enkele sloten in open ontgraving gekruist.

Ten noordwesten van de Rijksweg A44 volgt het tracé hoofdzakelijk de Rijksweg A44 in noordoostelijk richting. De omgeving wordt op dit tracédeel gekenmerkt door verspreid aanwezige bebouwing, bosschages en enkele braakliggende percelen. Ook wordt hier gewerkt aan de aansluiting van de Rijnlandroute met de Rijksweg A44. Ten noordwesten van het tracé bevindt zich hier een grote zandwinningsplas. Met twee HDD-boringen worden onder andere de Oude Rijn en de provinciale weg N206 gekruist. Het tracé eindigt ten noorden van het kruispunt tussen de Plesmanlaan en de Ir. G. Tjalmaweg.

In figuur 4.1 is een impressie van de omgeving ter hoogte van het tracé weergegeven.

Uittredepunt HDD-boring Oude Rijn
in noordoostelijke richting

Tracé in zuidwestelijke richting met
op achtergrond HDD uittredepunt
Oude Rijn in zuidwestelijke richting

Tracé aan onderzijde talud Rijksweg
A44 in noordoostelijke richting met
linksvoor de locatie van de
slootkruising

Noordelijke aansluiting tracé op
achtergrond tussen bouwterrein en
viaduct Rijksweg A44

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het tracé in de afgelopen 5 jaar diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV-onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het tracé (binnen een straal van 2,5 kilometer) die in de NDFF door derden zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrictlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2017-2022).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Gierzwaluw	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Huismus	X		
	Kerkuil	X		
	Ooievaar	X		
	Ransuil	X		
	Roek	X		
	Slechtvalk	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Wespendief	X		
Zwarte wouw	X			
Zoogdieren	Vleermuizen ²		X	
	Boommarter			X
	Damhart			X
	Eekhoorn			X
Amfibieën	Rugstreeppad		X	
	Alpenwatersalamander ³			X
	Vroedmeesterpad ³			X
	Vuursalamander ³			X
Reptielen	Ringslang			X
Insecten - libellen	Gevlekte witsnuitlibel		X	
Insecten – dagvlinders	Grote vos			X
Weekdieren	Platte schijfhoren		X	
Vaatplanten	Muurbloem			X
	Tengere distel			X
	Kartuizer anjer			X
	Glad biggenkruid			X
	Kluwenklokje			X

¹Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van de e(paragraaf 4.2.2).

²Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, watervleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, baardvleermuis/Brandts vleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis.

³Betreft soort waar binnen invloedssfeer van werkzaamheden populaties buiten het natuurlijke verspreidingsgebied aanwezig zijn (zie onderstaande toelichting).

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort is vervolgens nagegaan of de omgeving van het tracé een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet. Tevens zijn soorten die niet bekend aanwezig, maar mogelijk wel verwacht aanwezig zijn, toegevoegd.

In de omgeving van het tracé hebben uitzettingen plaatsgevonden van soorten. Het betreffen zichzelf handhavende populaties van de alpenwatersalamander (RAVON 2022a; van Delft, 2009;) vroedmeesterpad (RAVON, 2022b) en vuursalamander (RAVON, 2022c; Gubbels, 2009) buiten het natuurlijke verspreidingsgebied. De populaties zijn aanwezig in met name in de bebouwde kom van Leiden. Dergelijke populaties genieten geen wettelijke bescherming, aangezien het niet gaat om populaties gelegen in het natuurlijke verspreidingsgebied. Voor deze soorten is de zorgplicht van toepassing.

4.2.2 Ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

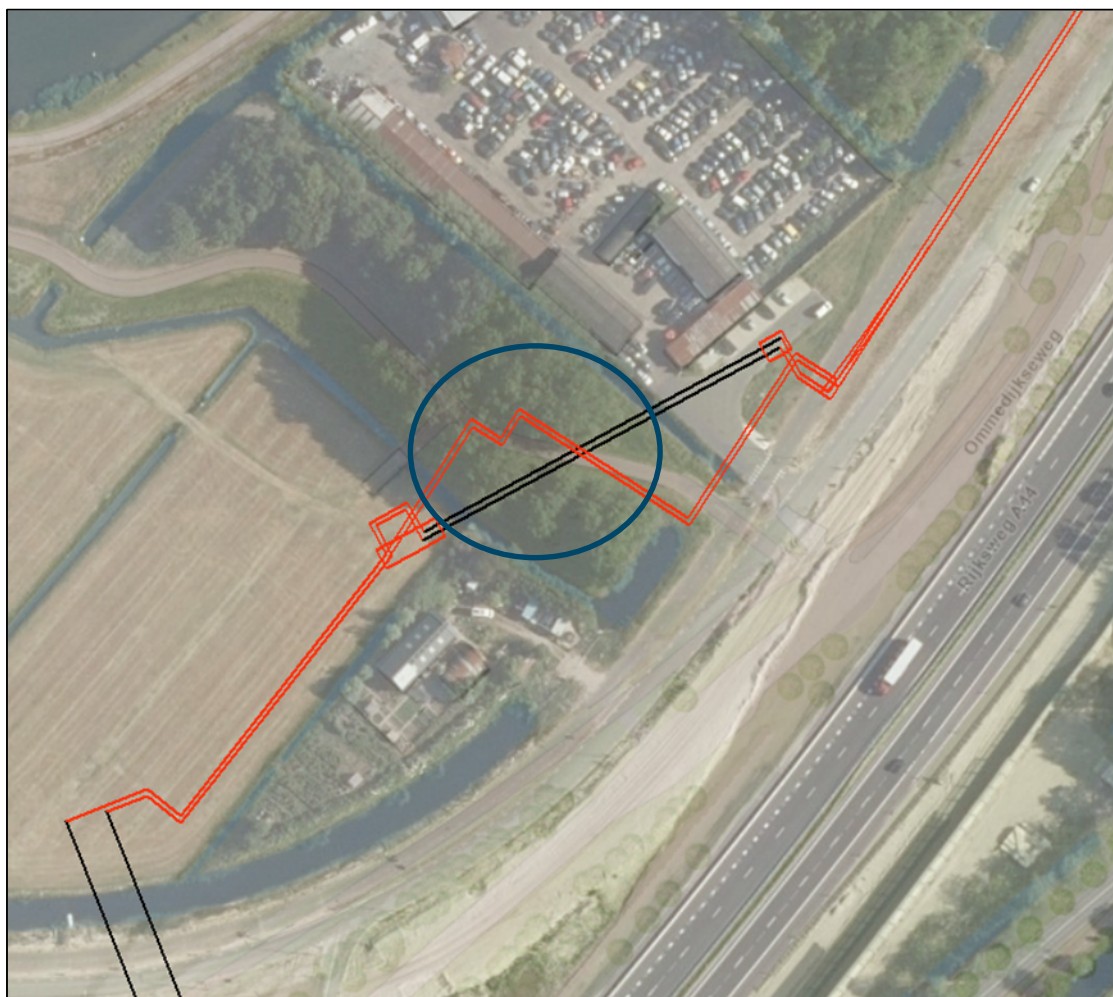
4.2.3 Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten (zie tabel 4.1) waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats (normaliter) altijd een ontheffing moet worden aangevraagd.

Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde boomnesten binnen de verstoringsafstand van de werkzaamheden aangetroffen. De bomen ter hoogte van de Ommedijkseweg (zie figuur 4.1) konden echter niet worden gecontroleerd op aanwezigheid van nesten ten gevolge van het aanwezige bladerdek. Aanwezigheid van nesten op dit tracédeel is daarom nog niet uitgesloten. Verder zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten van gebouwbewonende soorten, zoals huismus en gierzwaluw aanwezig binnen de verstoringsafstand van de werkzaamheden. Het betreft woningen en een schuurtje bij de zuidelijke aansluiting van het tracé.

Mogelijke effecten als gevolg van de werkzaamheden voor vogels met een jaarrond beschermd nest worden in hoofdstuk 5 uiteengezet.

Figuur 4.2 Locatie met mogelijk jaarrond beschermde nesten in bomen (omcirkeld).

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat soorten zoals koolmees, pimpelmees, grote bonte specht, boomklever, boomkruiper, gekraagde roodstaart, zwarte roodstaart, ekster en zwarte kraai in de omgeving van het tracé waargenomen zijn (NDFP, 2017-2022). Ten tijde van het veldwerk zijn onder andere kool- en pimpelmees waargenomen in de omgeving van het tracé. Voor deze soorten geldt dat er langs het tracé bomen en gebouwen aanwezig zijn, waar deze soorten tot broeden kunnen komen. De broedplaatsen zouden verstoring kunnen ondervinden als gevolg van de werkzaamheden. Gezien er in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve broedgelegenheid aanwezig is, gelden er geen zwaarwegende ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. Voor deze soorten geldt hetzelfde als voor algemene broedvogels.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1)

In de omgeving van het tracé kunnen algemene broedvogels aanwezig zijn. Tijdens het veldbezoek zijn meerkoet, waterhoen en wilde eend waargenomen in de watergangen. Daarnaast zijn er bomen en bosschages waarin struweelvogels zoals winterkoning, merel, zanglijster en roodborst tot broeden kunnen komen. Tenslotte is er bebouwing aanwezig die geschikt is als broedgebied voor soorten zoals witte kwikstaart en boerenzwaluw. Er dient bij werken in het broedseizoen rekening gehouden te worden met deze algemene broedvogels.

Effecten als gevolg van de werkzaamheden op algemene broedvogels worden in hoofdstuk 5 uiteengezet.

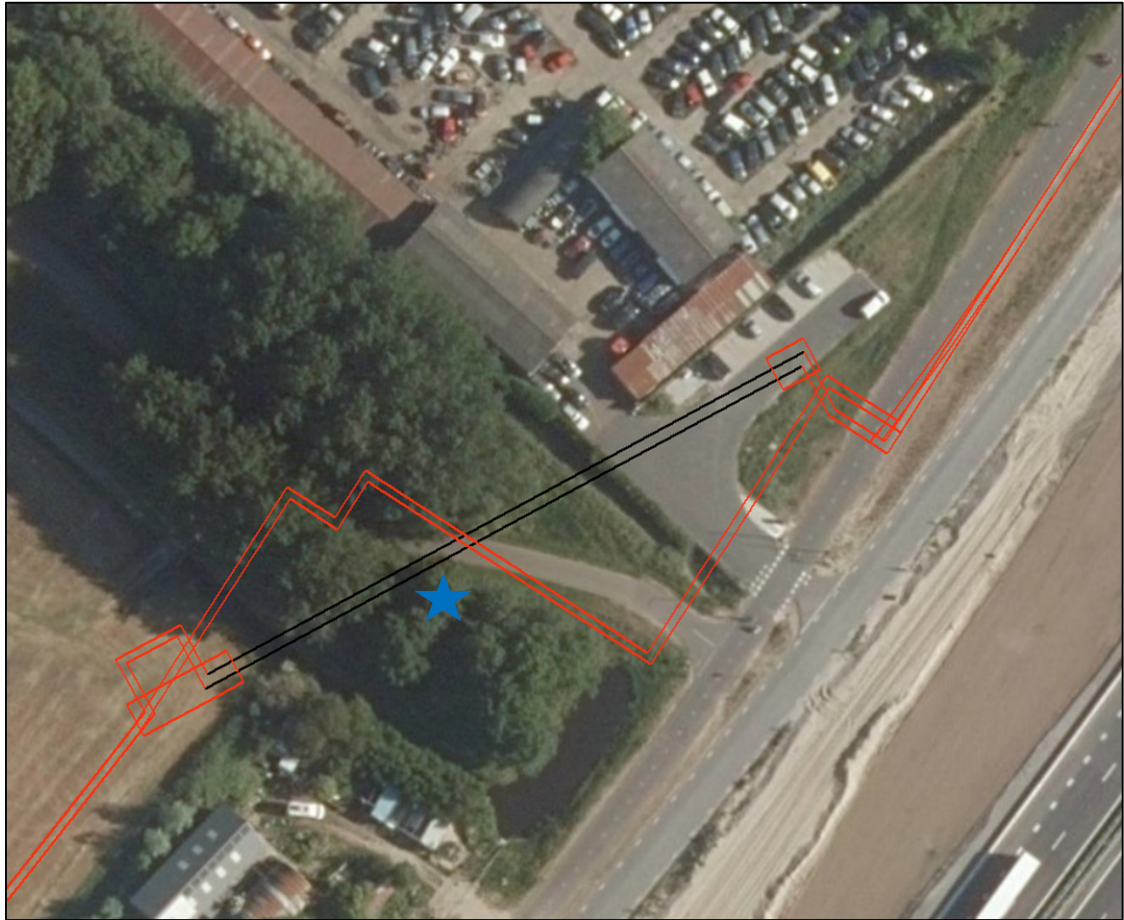
4.2.4 Vleermuizen

Uit de bureaustudie blijkt dat diverse vleermuissoorten binnen een straal van 2,5 km van het tracé voorkomen (NDFF, 2017-2022).

Verblijfplaatsen

Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouw bewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dak betimmering, achter boeiborden of op zolders. Boom bewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

In de omgeving van het tracé liggen gebouwen waarin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Daarnaast zijn ook bomen met mogelijke verblijfplaatsen. Er worden geen gebouwen gesloopt of aangetast. Fysieke aantasting van verblijfplaatsen in gebouwen is op voorhand uitgesloten. Niet uitgesloten is dat bomen gekapt moeten worden ten noorden van de Ommedijkseweg. De betreffende bomen zijn gecontroleerd op aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen gedurende het terreinbezoek, zoals scheuren en holtes. Er is één boom aangetroffen met scheuren (zie figuur 4.3) welke mogelijk gekapt moet worden.

Figuur 4.3 Locatie boom met scheuren (zie blauwe ster).

Vliegroutes

Lijnvormige groenelementen zoals bomenrijen of brede watergangen worden gebruikt als oriëntatiepunt in vliegroutes van vleermuizen. Deze zijn aanwezig binnen in de omgeving van het tracé. De bomenrijen en watergangen kunnen mogelijk fungeren als oriëntatiepunt voor vleermuizen. Er worden geen bomenrijen aangetast welke kunnen fungeren als essentiële vliegroute. Eén van de watergangen in het agrarisch gebied wordt mogelijk aangetast door een tijdelijke demping (zie figuur 4.4). In de omgeving ervan zijn geen goede alternatieven en daarom wordt deze watergang als essentieel aangemerkt. Verwacht wordt dat met name soorten als water- en meervleermuis van deze watergang gebruik maken. Doordat de watergang naar verwachting tijdelijk wordt drooggelegd wordt de vliegroute onderbroken en is de functionaliteit ervan als vliegroute niet meer gegarandeerd.

Effecten op verblijfplaatsen en de vliegroute worden in hoofdstuk 5 nader beschouwd.

Figuur 4.4 Ligging potentiële (essentiële) vliegroute op tracé (blauwe lijn).

Foerageergebied

Vleermuizen foerageren bijvoorbeeld in de lichte van bomen, of boven brede watergangen.

Vleermuizen kunnen het tracé gebruiken als onderdeel van hun foerageergebied.

De meeste elementen in de omgeving, zoals kleinere bosschages en watergangen, kunnen ook fungeren als foerageergebied. Echter zijn voldoende geschikte alternatieven aanwezig waardoor deze niet als essentieel aangemerkt worden.

In de omgeving van het tracé zijn enkele omvangrijke gebieden aanwezig welke mogelijk wel essentieel kunnen zijn. Het betreft een zandwinningsplas en een groot bosgebied. Deze gebieden worden echter niet aangetast door de werkzaamheden.

4.2.5 Overige (land)zoogdieren

Boommarter

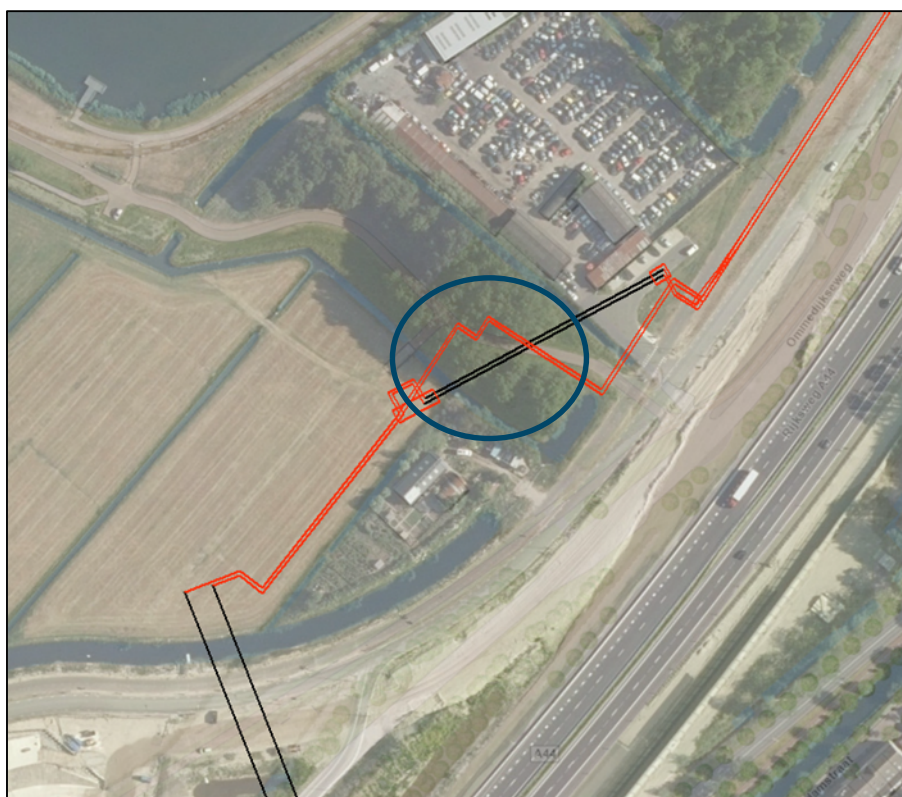
De boommarter is een soort die in een bosrijke omgeving gedijt. Verblijfplaatsen van de soort bevinden zich vaak in oude spechten- en inrottingsholten van bomen. De boommarter kan echter ook verblijfplaatsen hebben onder takkenhopen op de grond. Rustplaatsen bevinden zich ook op andere plekken, zoals in konijnen- en vossenholten en tussen boomwortels (Zoogdierverseniging, 2022). In de omgeving van het tracé is ten tijde van het terreinbezoek geen leefgebied aangetroffen.

Eekhoorn

De eekhoorn komt voor in allerlei bossen (loof-, naald- en gemengd bos), tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bossen. Ook komen ze voor in bebouwd gebied. Eekhoorns bouwen bolvormige nesten van hoofdzakelijk twijgen met bladeren in bomen met een doorsnede van 30 tot 50 cm (Zoogdiervereniging, 2022). De dichtstbijzijnde waarneming van de eekhoorn (NDFP, 2017-2022) bevindt zich in een bosgebied waar het tracé middels een HDD-boring onder doorloopt. In de bomen ten noorden van de Ommelandsedijk bevindt zich mogelijk leefgebied van de eekhoorn (zie figuur 4.5). Bovendien worden deze bomen mogelijk gekapt.

Ten tijde van het veldbezoek kon dit gebied niet worden gecontroleerd op nesten door het bladerdek van de bomen.

Effecten als gevolg van de werkzaamheden op de eekhoorn worden in hoofdstuk 5 uiteengezet.

Figuur 4.5 Potentieel leefgebied eekhoorn in bomen ten noorden van Ommelandsedijk (omcirkeld).

Damhert

Het damhert komt vooral voor in lichte loofbossen en gemengde bossen en minder vaak in uitgestrekte naaldbossen. De soort heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onderbegroeiing. Belangrijk is dat voldoende gras aanwezig is (Zoogdiervereniging, 2022). In de omgeving van het tracé is één waarneming van het damhert bekend (NDFP, 2017-2022). Op het werkkerrein is geen (essentieel) leefgebied voor het damhert aanwezig. Er is voldoende alternatief en beter leefgebied in de omgeving beschikbaar waar het damhert kan verblijven.

4.2.6 Amfibieën

Rugstreeppad

De rugstreeppad komt voor in terreinen met natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek, zoals duinen, heideterreinen en bouwterreinen. De soort is echter ook te vinden in stabielere milieus, zoals akker- en graslanden. Het leefgebied van de rugstreeppad wordt gekarakteriseerd door laag begroeide en onbeschaduwde terreinen (BIJ12, 2017). In de omgeving van het tracé zijn slechts enkele waarnemingen van de rugstreeppad bekend (NDFP, 2022). In figuur 4.5 zijn de locaties van deze waarnemingen aangegeven. Gezien het geringe aantal waarnemingen in combinatie met de hoge trefkans van de soort door de harde roep is de verwachting dat de dichtheid waarin de soort in de omgeving van het tracé voorkomt laag is. Op veel plaatsen zal de soort daarnaast afwezig zijn.

Verder is door Tauw in 2014 natuuronderzoek gedaan naar de soort in het kader van de aanleg van de Rijnlandroute. Deze wegverbinding is grotendeels parallel aan het tracé gelegen. Hieruit is gebleken dat geschikt leefgebied van de rugstreeppad aanwezig is in de Molenbroekpolder ten noorden van het tracé. Op basis van het terreinbezoek en de waarnemingen van de soort is aanwezigheid van leefgebied van niet op voorhand uitgesloten. Potentieel leefgebied in de omgeving van het tracé is in figuur 4.6 aangeduid.

Effecten als gevolg van de werkzaamheden op de rugstreeppad worden in hoofdstuk 5 uiteengezet.

Figuur 4.6 Waarnemingen van rugstreeppad in NDFP binnen invloedssfeer werkzaamheden en mogelijk leefgebied in omgeving tracé (omkaderd).

4.2.7 Reptielen

Ringslang

De ringslang is een sterk aan water gebonden reptiel dat met name in de directe omgeving van beken, sloten, rivieren, meren, vijvers en poelen wordt aangetroffen. Geschikte wateren kunnen in laagveengebieden, struwelen, parken, natte heidegebieden, bossen en zelfs in bebouwd en agrarisch gebied gelegen zijn, zolang er maar voldoende dekking en zonplekken aanwezig zijn. De ringslang is in Nederland grotendeels afhankelijk van de aanwezigheid van broeihopen waarin de eieren tot ontwikkeling kunnen komen (RAVON, 2021). Uit bureauonderzoek is gebleken dat er één waarneming van de ringslang bekend binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (NDFF, 2017-2022). Het gaat om waarneming in het veenweidegebied ten zuiden van de Rijksweg A4.

Op basis van het terreinbezoek blijkt dat leefgebied aanwezig kan zijn in het veenweidegebied op het zuidelijke deel van het tracé (zie figuur 4.7).

Effecten als gevolg van de werkzaamheden op de ringslang worden in hoofdstuk 5 uiteengezet.

Figuur 4.7 Leefgebied ringslang in veenweidegebied i binnen invloedssfeer werkzaamheden.

4.2.8 Libellen

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel komt voor in de verlandingszones van laagveenmoerassen. Daarnaast komt de soort voor in vegetatierijke vennen en duinplassen. Dergelijk water is helder, ondiep (één meter of minder), matig voedselrijk en beschut gelegen (Vlinderstichting, 2022).

Uit bureauonderzoek is gebleken dat waarnemingen gedaan zijn in een vijver van het Leise Hout. Deze vijver is beschut gelegen te midden van een bosgebied. Uit het terreinbezoek is gebleken dat ter plaatse van het werkterrein geschikt leefgebied niet aanwezig is.

4.2.9 Dagvlinders

Grote vos

De grote vos leeft in vochtige open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Als waardbomen worden vooral iep en soms zoete kers of wilgensoorten gebruikt (Vlinderstichting, 2022).

Uit bureauonderzoek is gebleken dat verspreid in de omgeving van het tracé waarnemingen van de soort gedaan zijn. In de omgeving van het tracé bevinden zich bosschages waarin grote vrijstaande (waard)bomen aanwezig kunnen zijn. Deze worden echter niet aangetast. De mogelijk te kappen bomen in ten noorden van de Ommedijkseweg betreffen geen waardbomen. Deze bosschage is daarmee ongeschikt als leefgebied.

4.2.10 Weekdieren

Platte schijfhoren

De plate schijfhoren komt voor in zoet, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water (Stichting Anemoon, 2022). De soort komt ook nauwelijks voor in wateren bedekt met een dikke laag kroos waar weinig licht in doordringt. De soort leeft tussen drijfbladplanten zoals gele plomp en/of onder gedoken waterplanten. Wanneer deze afwezig zijn is de kans op voorkomen klein. Verder heeft de soort een voorkeur voor wateren met veenbodems. In wateren met kleibodems werd de soort slechts incidenteel gevonden (LNV, 2022).

Uit bureauonderzoek is gebleken dat in de omgeving van het tracé verschillende waarnemingen van de soort gedaan zijn in een watergang in Leiden (NDFF, 2017-2022). Verder is uit het natuuronderzoek van Tauw (2014) gebleken dat de soort aanwezig is in het Veenweidegebied. De soort is aangetroffen in de Oostvlietpolder op het zuidelijke tracédeel (zie figuur 4.8).

Effecten als gevolg van de werkzaamheden op de platte schijfhoren worden in hoofdstuk 5 uiteengezet.

Figuur 4.8 Mogelijk leefgebied platte schijfhoren, omkaderd (Tauw, 2014).

4.2.11 Vaatplanten

Muurbloem

De muurbloem komt voor op verweerde muren van kerken, ruïnes, stadsmuren en forten welke met zachte kalkspecie gevoegd zijn (FLORON, 2022). Uit bureauonderzoek is gebleken dat in de omgeving van het tracé waarnemingen van de soort gedaan zijn in het oude centrum van Leiden (NDFF, 2017-2022). Ter plaatse van het tracé zijn de hierboven genoemde biotopen niet aanwezig.

Tengere distel

De tengere distel komt voor in het kustgebied, bermen, ruigten (kalkrijk), bouwterreinen, haverterreinen en zeeduinen. De standplaats is zonnig, open en droog met een matig voedselrijke tot voedselrijke bodem. De bodem bestaat uit klei, zand of stenige plaatsen (FLORON, 2022). Uit bureauonderzoek is gebleken dat diverse waarnemingen in de afgelopen 5 jaar zijn gedaan in de omgeving van het tracé. Al deze waarnemingen komen van één specifieke locatie waar zich waarschijnlijk een populatie bevindt (NDFF, 2017-2022). Deze ligt op circa 1,5 kilometer ten noorden van het tracé. Potentieel geschikte biotopen op het tracé (met name voedselrijke en onbeschaduwde delen) zijn gecontroleerd op aanwezigheid van de soort. De soort is daarbij niet aangetroffen.

Glad biggenkruid

Het glad biggenkruid komt voor in akkers, zeeduin, bermen en grasland. De standplaats is zonnig, warm, open (pioniervegetatie) en droog met een voedselarme bodem. De bodem bestaat uit leem of leemarm zand (FLORON, 2022). De soort bloeit tussen juni en september. Uit bureauonderzoek is gebleken dat waarnemingen in de afgelopen 5 jaar zijn gedaan in de omgeving van het tracé. Al deze waarnemingen komen van één specifieke locatie waar zich waarschijnlijk een populatie bevindt (NDF, 2017-2022). Deze locatie is gelegen bij het Nationaal Smalspoormuseum (zie figuur 4.9). Het tracé loopt vlak langs dit terrein.

Ten tijde van het terreinbezoek zijn de bermen in de omgeving van deze groeiplaats waar het tracé voorzien is onderzocht op mogelijk voorkomen van de soort. Grote delen van de bermen waren te ruig begroeid dan wel te voedselrijk waardoor aanwezigheid op voorhand al kon worden uitgesloten. De potentieel geschikte delen zijn specifiek gecontroleerd op aanwezigheid van de soort, maar deze is nergens/niet aangetroffen.

Figuur 4.9 Waarnemingen van glad biggenkruid (groene cirkels) ter hoogte van Nationaal Smalspoormuseum nabij tracé. Bron achtergrond: ESRI luchtfoto 2020.

Kartuizer anjer

De kartuizer anjer komt voor in schrale- en kalkgraslanden, bosschages langs bermen en dijken en op leistehellingen en zandsteenrotsen. De standplaats is zonnig en droog, met een voedselarme bodem. De bodem bestaat uit zand, mergel en stenige plaatsen (FLORON, 2022). De soort bloeit tussen juni en augustus. Uit bureauonderzoek is gebleken dat de soort in de omgeving op enkele plaatsen is waargenomen (NDF, 2017-2022). Het betreft overal ingezaaide exemplaren welke op zichzelf niet wettelijk beschermd zijn. Natuurlijke verspreiding via deze exemplaren valt echter niet uit

te sluiten. Het tracé ligt bovendien mogelijk binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort (FLORON, 2022).

Gedurende het terreinbezoek is gebleken dat slechts enkele delen van het tracé geschikt zijn als mogelijke standplaats. Het overgrote deel van het tracé ligt namelijk in voedselrijke graslanden op klei en/of veen. Aanwezigheid van de soort kan hier op voorhand uitgesloten worden. Uitsluitend de bermen op het tracédeel parallel aan de A44 zijn mogelijk geschikt als standplaats aangezien deze zandig zijn. Grote delen van deze bermen zijn echter te voedselrijk, waardoor aanwezigheid op voorhand kan worden uitgesloten. De potentieel geschikte delen zijn specifiek gecontroleerd op aanwezigheid van de soort, maar deze is niet aangetroffen.

Kluwenklokje

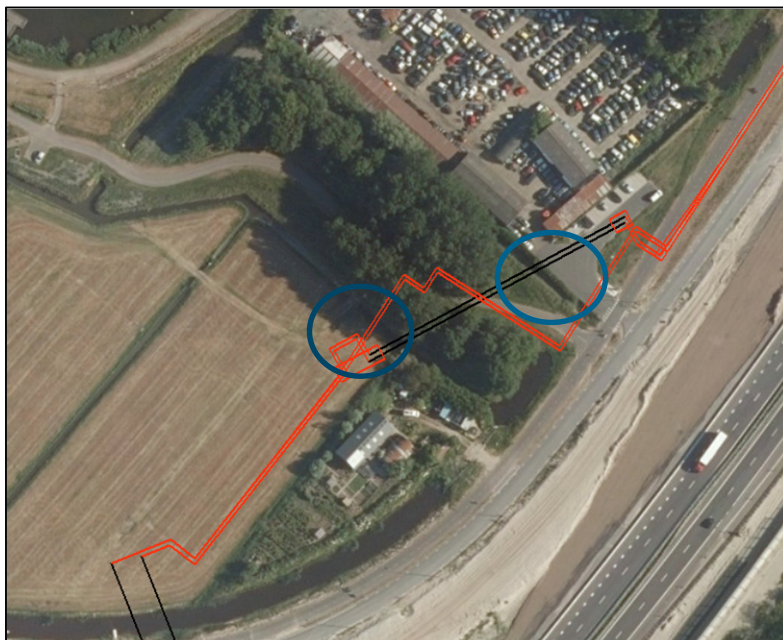
Het kluwenklokje komt in Nederland oorspronkelijk alleen in het wild voor in het rivierengebied en in Zuid-Limburg. De standplaats is zonnig, matig droog tot vaak vochtig met een matig voedselrijke, kalk- en humushoudende bodem. De bodem bestaat uit lemig zand, leem, zavel, mergel en stenige plaatsen (FLORON, 2022). Uit bureauonderzoek is gebleken dat één waarneming van de soort bekend is in de omgeving van het tracé (NDFP, 2017-2022). Dit betreft een ingezaaid en niet wild exemplaar. Het tracé is niet gelegen binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van het kluwenklokje (FLORON, 2022). Daarmee is wettelijke bescherming van de soort niet aan de orde.

4.2.12 Invasieve exoten

Ter plaatse van het tracé zijn mogelijk invasieve plantensoorten aanwezig.

Ten noorden van de Ommedijkseweg zijn gedurende het terreinbezoek enkele exemplaren van de reuzenberenklauw aangetroffen. De locaties hiervan zijn aangegeven in figuur 4.10.

Effecten als gevolg van de werkzaamheden op invasieve exoten worden in hoofdstuk 5 uiteengezet.

Figuur 4.10. Waarnemingen van reuzenberenklauw op of nabij het tracé aangegeven met cirkels.

4.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de soorten weergegeven in tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in de nabijheid van het tracé en waar een risico bestaat op aantasting van het leefgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten ingegaan.

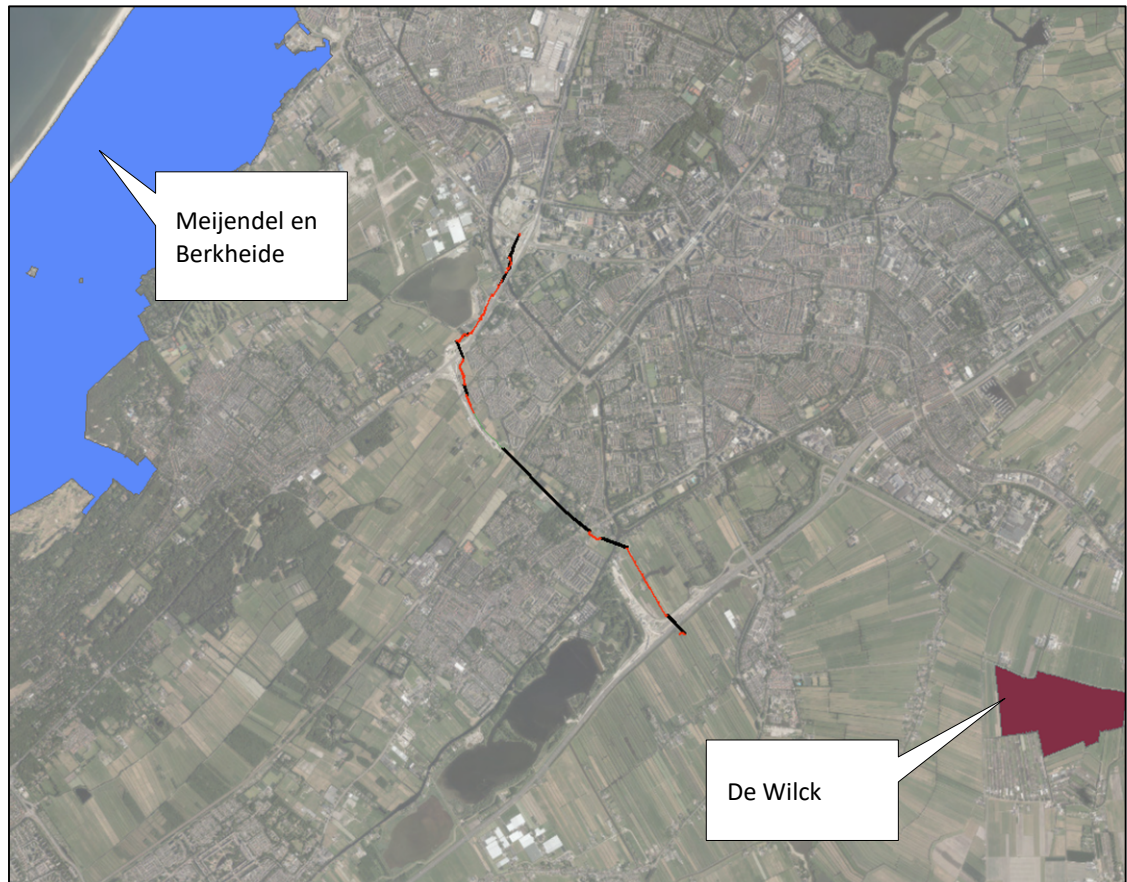
Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden

Soortgroep/soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemene broedvogels	Vogelrichtlijn en wet natuurbescherming (artikel 3.1)	Waarschijnlijk	Waarschijnlijk broedplaatsen aanwezig (hele tracé)
Jaarrond beschermde broedvogels	Vogelrichtlijn en wet natuurbescherming (artikel 3.1)	Mogelijk	Mogelijk nesten aanwezig ten noorden van Ommelandsedijk (zie figuur 4.2)
Vleermuizen	Habitatrichtlijn en Wet natuurbescherming (artikel 3.5)	Mogelijk	Mogelijk leefgebied aanwezig, zoals verblijfplaatsen en essentiële vliegroutes (zie figuur 4.3 en 4.4).
Eekhoorn	Wet natuurbescherming (artikel 3.10)	Mogelijk	Mogelijk leefgebied aanwezig ten noorden van Ommelandsedijk (zie figuur 4.5)
Rugstreeppad	Habitatrichtlijn en Wet natuurbescherming (artikel 3.5)	Mogelijk	Mogelijk leefgebied aanwezig
Ringslang	Wet natuurbescherming (artikel 3.10)	Mogelijk	Mogelijk leefgebied aanwezig
Platte schijffhoren	Habitatrichtlijn en Wet natuurbescherming (artikel 3.5)	Mogelijk	Mogelijk leefgebied aanwezig

4.4 Beschermde gebieden

4.4.1 Gebiedsbescherming: Natura 2000-gebieden

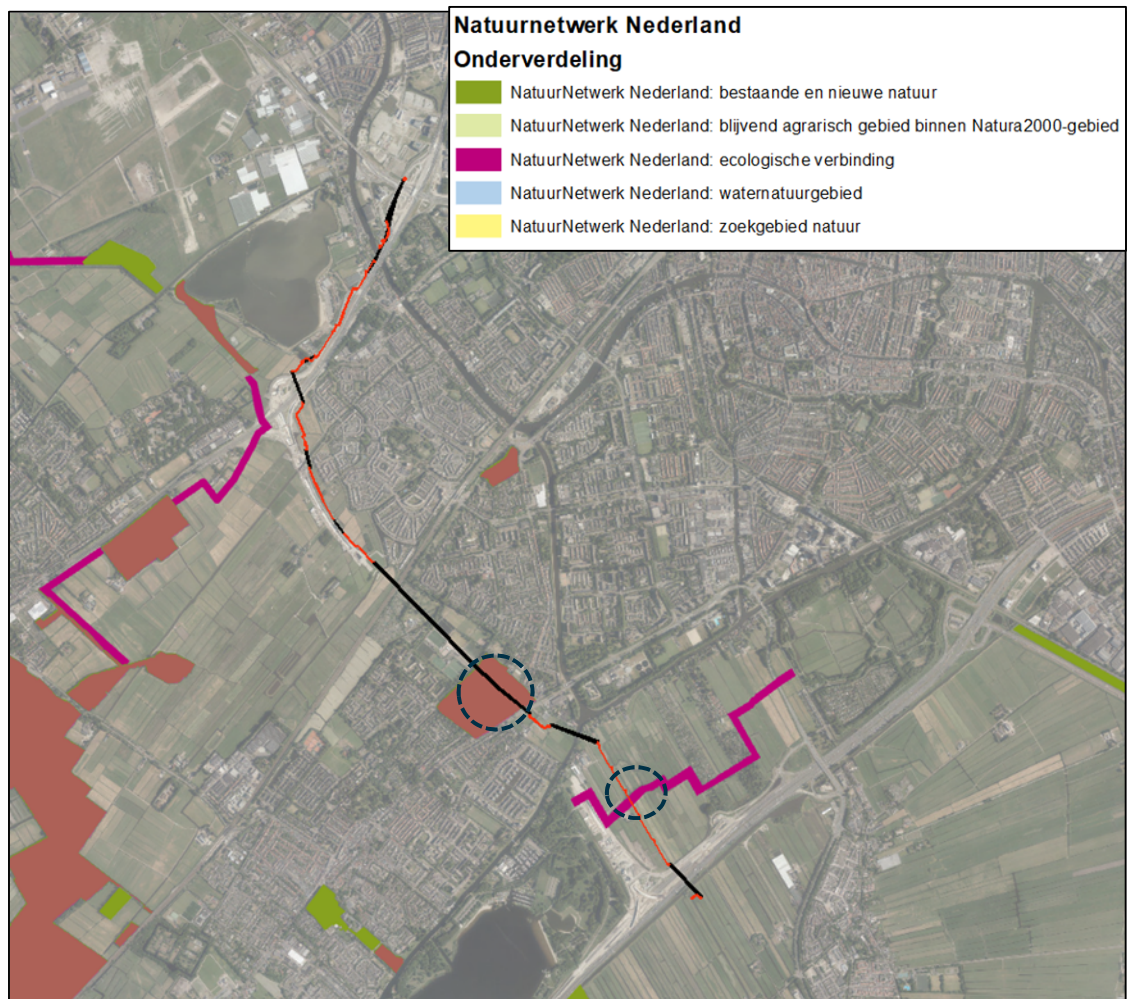
Het tracé is niet gelegen in Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn gelegen op tenminste 3 kilometer van het tracé. Het betreft het 'Meijendel en Berkheide' en 'de Wilck'. 'Meijendel en Berkheide' is aangewezen als habitatrichtlijngebied en 'de Wilck' als vogelrichtlijngebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op tenminste 5,5 kilometer afstand van het tracé. In figuur 4.11 is de ligging van de Natura 2000-gebieden ten opzichte van het tracé weergegeven.

Figuur 4.11 Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van het tracé. Bron data: Provincie Zuid-Holland

4.4.2 Natuur Netwerk Nederland (NNN)

In de omgeving van het tracé bevinden zich gebieden behorende tot Natuurnetwerk Nederland. Deze gebieden zijn weergegeven in figuur 4.12. Het tracé kruist op twee plekken een NNN-gebied. Het gaat om een watergang op het zuidoostelijke deel van het tracé welke in open ontgraving gepasseerd wordt en een bosgebied ten zuiden van Leiden dat middels een boring gepasseerd wordt (zie figuur 4.11).

Figuur 4.12 Ligging NNN ten opzichte van het tracé. De delen waar NNN wordt gekruist zijn omcirkeld. Bron data: provincie Zuid-Holland

4.4.3 Natuurbeheertypen

In de omgeving van het tracé zijn natuurbeheertypen aangewezen. Het NNN-gebied wat middels een HDD-boring gekruist wordt kent de natuurbeheertypen park- en stinzenbos (N17.03), zoete plas (N4.02) en kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Aan de watergang welke in open ontgraving gekruist wordt is nog geen natuurbeheertype toegekend (zie figuur 4.13). Deze natuur moet nog ontwikkeld worden conform het natuurbeheerplan (2022). Andere gebieden met een natuurbeheertype liggen op tenminste 200 m afstand van het tracé.

Figuur 4.13 Gebieden met bijbehorende natuurbeheertypen welke gekruist worden door het tracé. Bron data: provincie Zuid-Holland

4.4.4 Belangrijke weidevogelgebieden

Delen van het tracé zijn gelegen binnen de begrenzing van weidevogelgebied. Het gaat om de zuidoostelijke aansluiting in het agrarisch gebied en een deel langs de zuidwestkant van Leiden. In figuur 4.14 is de ligging van deze gebieden weergegeven.

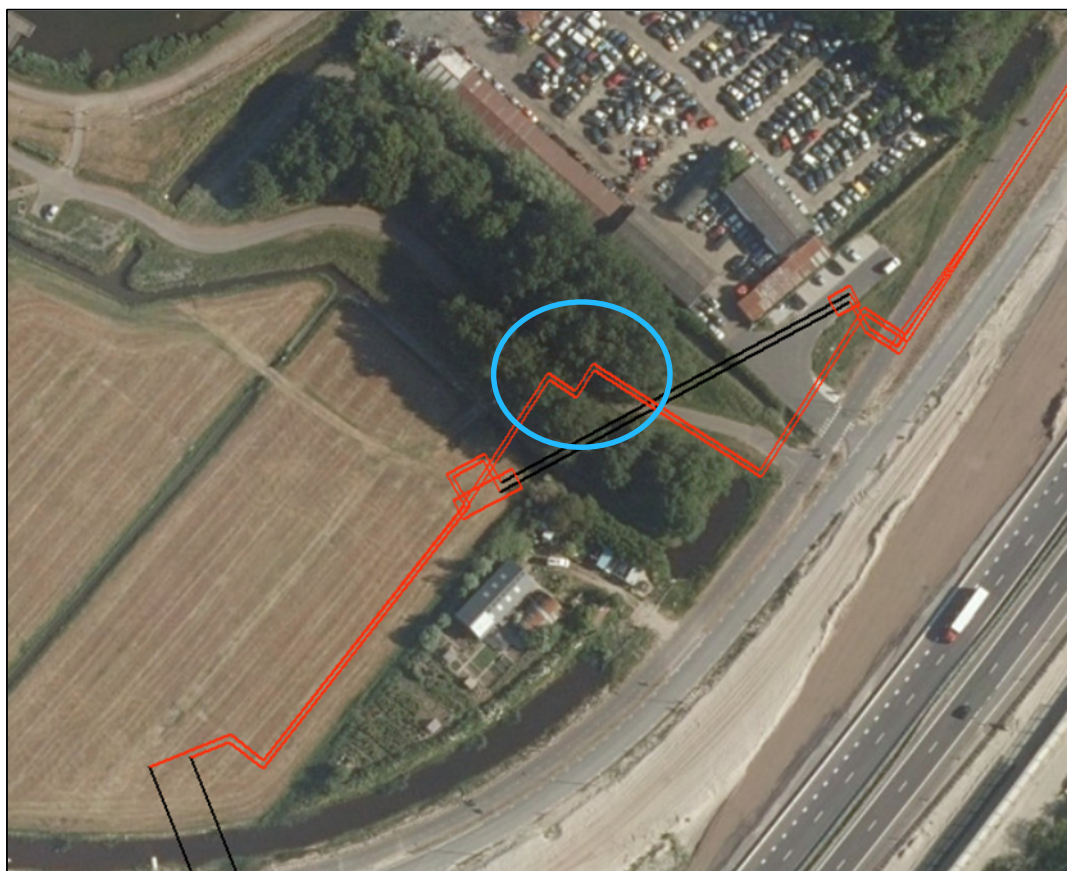
Figuur 4.14 Ligging van belangrijke weidevogelgebieden op het tracé. Bron data: provincie Zuid-Holland

4.4.5 Houtopstanden

In de omgeving van het tracé zijn houtopstanden aanwezig welke via de Wet natuurbescherming zijn beschermd. De bebouwde komgrenzen zijn in figuur 4.15 globaal aangegeven ten opzichte van het tracé. De houtopstanden buiten deze begrenzing vallen onder de Wet natuurbescherming. Het is niet uitgesloten dat er ten behoeve van de werkzaamheden bomen worden gekapt in dergelijke houtopstanden. Het gaat om de bomen ten noorden van de Ommelandsdijk (zie figuur 4.16). Deze zijn gelegen binnen de bebouwde kom van Leiden. Daarom gelden voor kappen van deze bomen de regels uit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente.

Figuur 4.15 Komgrenzen voor bescherming houtopstanden in de omgeving van het tracé met aanduiding mogelijk te kappen bomen. Bron data: Omgevingsdienst Haaglanden

Figuur 4.16 Bomen ten noorden van de Ommedijkseweg welke wellicht gekapt worden (omcirkeld)

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is de effectbepaling van het plan gegeven. In [paragraaf 5.2](#) worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit hier aangegeven. In [paragraaf 5.3](#) wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Effectbepaling plan

Van de volgende aspecten van de werkzaamheden moet het effect op de aanwezige beschermde natuurwaarden worden bepaald, zoals:

- Ten gevolge van betreding van het werkterrein met voertuigen en materieel kan de bodem en daarop groeiende vegetatie worden beschadigd of vernietigd;
- Ten gevolge van graafwerkzaamheden in bodem en (plaatselijk) in watergangen kunnen natuurwaarden worden aangetast;
- Ten gevolge van het (tijdelijk) dempen van watergangen in het agrarisch gebied kunnen natuurwaarden in de watergangen worden aangetast;
- Door geluid en trilling veroorzaakt door de werkzaamheden kan verstoring van natuurwaarden in de omgeving van het werkterrein optreden (zoals broedvogels).

De exacte ligging van de werkterreinen, aanrijroutes en de uitlegstroken voor de HDD-boringen zijn nog niet bekend. Tevens is de uitvoerperiode van de werkzaamheden nog niet bekend. Ten noorden van de Ommedijkseweg worden mogelijk enkele bomen/struiken gekapt of gesnoeid. Ten behoeve van de werkzaamheden worden geen gebouwen gesloopt.

5.2 Effecten op beschermde soorten

5.2.1 Vogels

Jaarrond beschermde broedvogels

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 1). Een wettelijk vastgestelde periode voor het broedseizoen bestaat niet, bepalend is of broedgevallen aanwezig zijn. Indicatieve datumgrenzen zijn 15 maart t/m 15 juli, maar er bestaan, afhankelijk van het weer en de vogelsoort, vele uitzonderingen op deze regel.

In de bomen ten noorden van de Ommedijkseweg (zie figuur 4.2) zijn mogelijk jaarrond beschermde nesten aanwezig. Gezien het aanwezige bladerdek kon aanwezigheid van nesten gedurende het terreinbezoek niet uitgesloten worden. Door mogelijke kap van deze bomen kunnen aanwezige nesten worden vernietigd. Bovendien kan verstoring door werkzaamheden gedurende het broedseizoen (bijvoorbeeld boringen of graafwerk) van broedvogels met jaarrond beschermde nesten plaatsvinden, bijvoorbeeld door geluid of trilling.

Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Indien er bomen gekapt moeten worden is voorafgaand een check nodig op aanwezigheid van nesten. Dit dient bij voorkeur in het bladloze seizoen (circa november t/m maart) uitgevoerd te worden.

Indien er een mogelijk jaarrond beschermd nest aanwezig is dient nader onderzoek naar het gebruik ervan uitgevoerd te worden. Als daadwerkelijk sprake blijkt te zijn van een jaarrond beschermd nest gelden er regels voor de minimale afstand tussen uitvoering van werkzaamheden en het nest (bijvoorbeeld 75 m voor een buizerdnest). Is het hanteren van deze minimale afstand niet haalbaar, dan dient er een ontheffing te worden aangevraagd om het nest in de periode van deze niet gebruikt wordt te verwijderen. Het verdwijnen van het nest dient gecompenseerd te worden.

In de omgeving van het tracé zijn ook soorten met jaarrond beschermde nesten in gebouwen aanwezig. Het gaat om soorten als huismus, kerkuil en gierwaluw. Deze soorten zijn in hoge mate aangepast aan verstoring door menselijk activiteit. Bovendien zijn de werkzaamheden tijdelijk en is er reeds sprake van achtergrondverstoring. Effecten op deze soorten zijn uitgesloten.

Algemene broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd én indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Op basis van het terreinbezoek is gebleken dat rondom het tracé algemene broedvogels voorkomen, bijvoorbeeld in de watergangen en oevers ervan, in bosschages en bomen, in weilanden en rondom gebouwen.

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd worden is verstoring niet aan de orde. Mogelijk worden de werkzaamheden deels in het broedseizoen uitgevoerd. In dat geval dienen broedgevallen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen te worden door het tracé en de verstoringszone van de werkzaamheden ongeschikt te maken. Het ongeschikt maken van het tracé en de verstoringszone kan bijvoorbeeld gedaan worden door het plaatsen van (fluit)linten in agrarisch gebied en het kortmaaien van de (oever)vegetatie voorafgaand aan het broedseizoen. Hiermee worden broedvogels buiten de verstoringszone van de werkzaamheden gehouden. Het functioneren van de preventieve maatregelen dient gecontroleerd te worden vanaf de plaatsing totdat de werkzaamheden zijn afgerond. Tevens mogen de preventieve maatregelen geen negatieve effecten veroorzaken op mogelijke aanwezige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en/of andere beschermde natuurwaarden. Dit houdt onder andere in dat geen gebieden ongeschikt kunnen worden gemaakt waar jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. Ook in aangewezen weidevogelgebied (h4.4.4) is ongeschikt maken niet zondermeer toegestaan. Dit dient afgestemd te worden met bevoegd gezag.

Indien de werkzaamheden starten in het broedseizoen, dient het tracé en de verstoringszone van de werkzaamheden voorafgaande aan de werkzaamheden door een ter zake kundige ecooloog gecontroleerd te worden op aanwezigheid van broedvogels. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plan- of verstoringsgebied, worden door de ter zake kundige ecooloog specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt (een deel van) het tracé niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot alle nesten, vanuit eigen beweging van de vogels, niet meer in gebruik zijn.

5.2.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde soorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In het kader van de Wet natuurbescherming is daarom een aantal verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen opgesteld die in principe niet overtreden mogen worden door onder andere een ruimtelijke ontwikkeling. Hieronder worden effecten op de deelleefgebieden (verblijfplaatsen en vliegroutes) van vleermuizen ten gevolge van de werkzaamheden beschouwd.

Verblijfplaatsen

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn mogelijk bomen en gebouwen met verblijfplaatsen aanwezig. Aanwezige gebouwen worden niet aangetast door de werkzaamheden. Bovendien liggen ze buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Ten tijde van het terreinbezoek is een boom aangetroffen met scheuren waar mogelijk verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn. Deze staat ten noorden van de Ommedijkseweg en wordt mogelijk gekapt (zie figuur 4.2).

Er kan voorafgaande aan de werkzaamheden deze boom met een endoscoop worden gecontroleerd om uitsluitel te krijgen over de geschiktheid van de scheuren als verblijfplaats.

Bij aanwezigheid van een mogelijke verblijfplaats dient nader onderzoek uitgevoerd te worden naar het gebruik van de verblijfplaats door vleermuizen conform het vleermuisprotocol (2021).

Verder dient gedurende de actieve periode (april t/m oktober) van 1 uur voor zonsondergang tot 1 uur na zonsopkomst verstoring van vleermuizen voorkomen te worden bij het gebruik van bouwverlichting. Bij voorkeur dient gebruik gemaakt te worden van amberkleurige verlichting of dient de verlichting uitsluitend op het werkterrein te worden gericht.

Vliegroutes

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn elementen aanwezig welke een essentiële vliegroute kunnen vormen. Het gaat bijvoorbeeld om watergangen en bomenrijen. In de omgeving van het tracé zijn verschillende watergangen en bomenrijen aanwezig welke kunnen fungeren als vliegroute. Hiervan wordt één element mogelijk gepasseerd in open ontgraving (zie figuur 4.4). De overige elementen worden met sleufloze technieken gepasseerd. Door het verrichten van werkzaamheden in de watergang kan de functionaliteit als vliegroute verloren gaan. In dat geval dient het gebruik van deze watergang vleermuizen nader onderzocht te worden conform het vleermuisprotocol (2021). Tevens dient rekening gehouden te worden met het gebruik van verlichting zoals hierboven beschreven.

5.2.3 Overige (land)zoogdieren

Eekhoorn

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is potentieel leefgebied van de eekhoorn aanwezig. Het gaat om de bomen ten noorden van de Ommedijkseweg (zie figuur 4.5). Geadviseerd wordt om bij de kap van deze bomen het gebied te controleren op aanwezige eekhoornnesten. Deze controle moet in het bladloze seizoen (circa november t/m maart) uitgevoerd te worden.

Indien een eekhoornnest aanwezig blijkt te zijn, dient er een zodanige afstand tot het nest te worden aangehouden dat verstoring ervan uitgesloten kan worden. Indien dit niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd om het nest te verwijderen in een periode dat deze niet in gebruik is. Er dient compensatie voor het verwijderde nest worden verzorgd.

5.2.4 Reptielen

Ringslang

Uit het bureauonderzoek blijkt dat in de omgeving van het tracé potentieel leefgebied aanwezig is voor de ringslang (zie figuur 4.7). Met name het veenweidegebied met veel sloten ten zuid(oosten) van Leiden waar het tracé doorheen loopt is geschikt. Verblijfplaatsen worden niet verwacht op het tracé. Geschikte ei-afzetplaatsen, zoals mesthopen, ontbreken op het werkterrein. Dit geldt ook voor meer natuurlijke ei-afzetplekken, zoals dichte pollen zeggenvegetaties.

Aantasting van voortplantingsplekken is derhalve uitgesloten. Wel kunnen foeragerende en/of migrerende of zonnende individuen worden verstoord door de werkzaamheden. Om dit laatste te voorkomen dient stapvoets gereden te worden op de werkterreinen zodat de exemplaren kunnen wegvluchten.

5.2.5 Amfibieën

Rugstreepad

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in de omgeving van het tracé potentieel leefgebied aanwezig is voor de rugstreepad. Uit het terreinbezoek is naar voren gekomen dat het veenweidegebied met sloten op het zuidelijke tracédeel leefgebied kan zijn. Dit geldt ook voor de percelen rondom het Valkenburgse meer ten noordwesten van Leiden (zie figuur 4.6).

In het veenweidegebied kan de rugstreepad in principe overall op de percelen in het werkgebied worden aangetroffen gedurende de actieve periode (circa april t/m half oktober). De ondiepe sloten of oeverzones zijn geschikt als voortplantingshabitat. De voortplantingswateren zijn meestal 5 -20 cm diep. De maximale diepte beschreven in de literatuur is 50 cm. Begroeiing ontbreekt vaak in de watergangen (Verboom et al. 2009). Verder worden winterverblijven uitsluitend langs de slootoevers verwacht. Dit betreft bijvoorbeeld veenbulten, door vee vertrapte delen en/of ruige begroeiing met daartussen gaten en spleten (zie figuur 5.3). Op basis van het terreinbezoek worden geen winterverblijven verwacht op de overige delen van het werkterrein gezien de afwezigheid van een goed vergraafbare bodem – de bodem bestaat grotendeels uit harde kleilagen- en de intensieve agrarische bewerking van de percelen.

De soort migreert in het voor- en najaar tussen voortplantings- en winterhabitat.

Indien de werkzaamheden het aangegeven gebied (zie figuur 4.6) buiten de voortplantingsperiode en actieve periode van de rugstreepad worden uitgevoerd, is geen nader onderzoek of ontheffingsaanvraag noodzakelijk. De actieve periode loopt van april t/m half oktober (BIJ12,2017). Daarnaast dienen de sleuven niet direct langs de oevers van sloten aangelegd te worden, zodat mogelijk overwinteringshabitat niet aangetast wordt (zie figuur 5.3). De sleuven kunnen dus niet zondermeer in door vee vertrapte delen en/of ruige begroeiing met daartussen gaten en spleten worden. Verder dient voorkomen te worden dat tijdens de werkzaamheden regenwaterplassen ontstaan. Ook de vrijgekomen grond bij de graafwerkzaamheden dient binnen enkele dagen afgevoerd te worden om vestiging van rugstreepadden op het werkterrein te voorkomen. Als aan deze maatregelen wordt voldaan, worden negatieve effecten voorkomen.

Op plaatsen waar sloten worden gekruist in open ontgraving én waar mogelijk winterverblijfplaatsen aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden niet met bovenstaande maatregelen worden uitgevoerd. Hiervoor is eerst nader onderzoek nodig. Deze slootkruisingen zijn in figuur 5.4 t/m 5.6 aangegeven. Dergelijk onderzoek wordt uitgevoerd conform het BIJ12 protocol van de rugstreepad.

Alternatief voor het nader onderzoek is het aanpassen van de ontgravingswijze naar een sleufloze techniek.

Indien voor de leidingaanleg de actieve periode van de rugstreeppad niet kan worden vermeden, is nader onderzoek noodzakelijk om met meer zekerheid vast te stellen of de soort al dan niet aanwezig is. Indien de soort aanwezig is, is bij uitvoering in de actieve periode en ter plaatse van mogelijke overwinteringsplaatsen, het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wat natuurbescherming noodzakelijk. In dat geval dienen de werklocaties tijdens uitvoering van de werkzaamheden worden afgeschermd door plaatsing van amfibieschermen. De amfibieschermen dienen op minimaal twee meter afstand te worden geplaatst zodat de oevers, waar minder vaak gemaaid wordt en de vegetatie derhalve gevarieerder is, beschikbaar blijven als foerageergebied voor de soorten. Daarnaast dienen aan de binnenzijde van de amfibieschermen om de 25 meter zandheuvelds met een flauwe hellingsgraad (maximale hellingshoek 45 graden) te worden aangelegd zodat toevallig op de percelen aanwezige soorten op eigen kracht het afgezette gebied kunnen verlaten. Voorafgaand aan het plaatsen van de amfibieschermen dient het werkgebied te worden gemaaid om het werkgebied (verder) ongeschikt te maken. Er dient in één richting gemaaid te worden, richting te behouden geschikt habitat, zodat de dieren kunnen wegvlugten. Het maaien dient stapvoets te worden uitgevoerd en onder ecologische begeleiding.

De voorzieningen die getroffen zijn om het gebied ontoegankelijk te maken moeten zodanig beheerd worden dat ze hun functie te allen tijde kunnen vervullen. De amfibieschermen dienen voorafgaand aan de voorjaartrek te worden geplaatst. Na het plaatsen van de amfibieschermen dient het projectgebied gecontroleerd te worden op individuen binnen de omheining. Aanwezige exemplaren moeten weggevangen worden en direct verplaatst worden naar geschikt gebied in de directe omgeving, maar buiten de invloedssfeer van de activiteiten. Indien de paddenschermen later (na de start van de voorjaartrek) worden geplaatst, dient dit in overleg met een ecoloog plaats te vinden.

Rugstreeppad vervolgstappen

- Uitvoeren werkzaamheden aan sloten buiten actieve periode (circa april t/m half oktober).
- Geen werkzaamheden uitvoeren direct langs slootoevers vanwege aanwezigheid mogelijk overwinteringshabitat (zie bijvoorbeeld figuur 5.3).
- Voorkom ontstaan van regenwaterplassen en afvoeren grond binnen enkele dagen.
OF
- Uitvoeren nader onderzoek naar aanwezigheid soort conform BIJ12 protocol.
- Aanvragen ontheffing (indien de soort wordt aangetoond tijdens nader onderzoek).
- Afschermen werkgebied door middel van plaatsen amfibieschermen en ontzien van de slootoevers.

Figuur 5.2 Voorbeelden van potentieel voortplantingshabitat welke worden gekruist in open ontgraving

Figuur 5.3 Voorbeelden van potentieel overwinteringshabitat langs oever van sloten in veenweidegebied (omkaderd). Hier moeten graafwerkzaamheden worden vermeden.

Figuur 5.4 Slootkruisingen met mogelijk leefgebied rugstreppad (zowel voortplantingshabitat als winterverblijven) voor rugstreppad (omcirkeld).

Figuur 5.5 Slootkruisingen met mogelijk leefgebied (zowel voortplantingshabitat als winterverblijven) voor rugstreppad (omcirkeld)

Figuur 5.6 Slootkruising met mogelijk leefgebied (zowel voortplantingshabitat als winterverblijven) voor rugstreeppad tussen Rijksweg A44 en het Valkenburgse meer (omcirkeld).

5.2.6 Weekdieren

Platte schijfhoren

Uit het bureauonderzoek blijkt dat in de omgeving van het tracé potentieel leefgebied aanwezig is voor de platte schijfhoren. Het gaat om watergangen (met name de sloten) in het veenweidegebied. Uit natuuronderzoek van Tauw (2014) in het kader van de aanleg van de Rijnlandroute is gebleken dat de soort voorkomt ter plaatse van het zuidelijke tracédeel (zie figuur 4.8). Diverse watergangen worden hier mogelijk in open ontgraving gekruist. Er is dus sprake van potentiële aantasting van leefgebied.

Er dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag (provincie Zuid-Holland). Bij de provincie Zuid-Holland dient bovendien te worden geverifieerd of actualisatie van het nader onderzoek in het kader van onderhavig planvoornemen benodigd is. Daarnaast dient een activiteitenplan met maatregelen opgesteld te worden om negatieve effecten op de soort te voorkomen.

Een alternatief is de werkzaamheden in dit gebied uit te voeren middels een sleufloze techniek waardoor er geen risico bestaat op vernietiging van het leefgebied.

Platte schijfhoren vervolgstappen:

- Indienen ontheffingsaanvraag voor platte schijfhoorn bij provincie Zuid-Holland en opstellen activiteitenplan met maatregelen.
- Alternatief is watergangen middels sleufloze technieken te kruisen.

5.3 Invasieve exoten

Ter plaatse van het tracé zijn enkele exemplaren van de reuzenberenklauw gevonden. Het gaat om enkele exemplaren ten noorden van de Ommedijkseweg (zie figuur 4.9). Geadviseerd wordt op deze locatie maatregelen te treffen om de verspreiding door graafwerkzaamheden te voorkomen. De grond waarin de wortelstelsels van deze planten zijn, dient apart te worden gehouden en ofwel op dezelfde plaats teruggebracht worden of te worden afgevoerd naar een erkende verwerker. Tevens dienen de planten indien mogelijk voor de bloei en daaropvolgende zaadzetting van de soort verwijderd te worden, zodat verspreiding van de zaden als gevolg van de werkzaamheden wordt voorkomen. Bestrijding de invasieve exoten is een taak van de provinciale overheid. Aanbevolen wordt om de aanpak van de reuzenberenklauw met Provincie Zuid-Holland te bespreken.

5.4 Zorgplicht

Ten behoeve van de werkzaamheden worden mogelijk watergangen tijdelijk gedempt. In het kader van de zorgplicht dient voorkomen te worden dat dieren onnodig verstoord of gedood worden. Geadviseerd wordt bijvoorbeeld om aanwezige fauna in de sloten, zoals vissen en amfibieën, voorafgaande aan de werkzaamheden weg te vangen en elders in geschikt gebied in de nabije omgeving en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden uit te zetten. Ten tijde van het bemonsteren van enkele sloten met een schepnet zijn bijvoorbeeld een kleine modderkruiper en veel larven van de groene kikker aangetroffen (figuur 5.6).

Aangezien mogelijk ook beschermde soorten in de watergangen aanwezig zijn (o.a. platte schijfhoren) is een ontheffing voor dergelijke handelingen nodig.

Daarnaast wordt geadviseerd zoveel zover mogelijk stapvoets één kant op te werken bij het graven van de sleuf en leggen van de leiding zodat aanwezig zijnde dieren, zoals haas, ree en konijn, kunnen wegluchten.

Tenslotte zijn op delen van het tracé bloemrijke bermen aanwezig, met name in het noordwestelijke deel. Ten tijde van het veldbezoek zijn hier veel insecten (bijen en vlinders) waargenomen.

Geadviseerd wordt de werkzaamheden zoveel mogelijk gefaseerd uit te voeren zodat altijd voldoende planten blijven staan. Na afloop van de werkzaamheden dient de ontgraven grond zoveel weer teruggebracht te worden in de sleuf, zodat de oorspronkelijk vegetatie zich kan herstellen.

Figuur 5.7 Voorbeelden van aangetroffen vissen (o.a. kleine modderkruiper) en amfibieën (groene kikker larve) waarvoor de zorgplicht van toepassing is.

Figuur 5.8 Een van de aanwezige icarusblauwtjes in de bloemrijke berm waar de leiding is voorzien

5.4.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat Natura 2000-gebieden zijn gelegen op tenminste 3 kilometer van het tracé. Gezien de relatief kleine en kortdurende ingreep, de afstand en tussenliggende afscherpende elementen (zoals bebouwing en wegen) kunnen effecten door storingsfactoren zoals verdroging, versnippering, of verstoring door geluid, licht en trillingen op voorhand worden uitgesloten. Dit geldt niet vermessing en verzuring als gevolg van stikstofdepositie. Om mogelijke effecten inzichtelijk te maken dienen stikstofdepositieberekeningen in AERIUS uitgevoerd te worden. Op basis van de uitkomsten kunnen mogelijk vervolgstappen noodzakelijk zijn.

5.4.2 Effecten op NNN

Het tracé ligt grotendeels buiten de begrenzing van het NNN of natuurbeheertypen. Het zuidwestelijke deel van het tracé kruist echter een watergang behorende tot het NNN in open ontgraving (zie figuur 4.5 en 4.6). Voor dit water geldt een ambitie voor om te vormen landbouwgrond naar natuur. Deze watergang is opgenomen als zijnde nog om te vormen natuur in het natuurbeheerplan.

Negatieve gevolgen voor de ecologie als gevolg van de geplande kruising van de watergang in open ontgraving zijn niet uit te sluiten. Geadviseerd wordt om de huidige werkwijze (aanleg in open ontgraving) met de provincie Zuid-Holland te bespreken en te bepalen of en welke vervolgstappen of aanpassingen in de werkwijze noodzakelijk zijn. Bovendien kunnen in het huidige stadium nog geen effecten worden vastgesteld door de ingreep aangezien geen beheertype vastgesteld is.

Een alternatief is de leiding hier sleufloos aan te leggen zodat er geen aantasting van de watergang plaatsvindt.

De Provincie Zuid-Holland kent geen beleid omtrent externe werking op NNN. Effecten van werkzaamheden buiten de begrenzing van het NNN worden daarom niet getoetst.

Kruising watergang NNN

- Overleg met provincie Zuid-Holland om werkwijze te bespreken en eventuele vervolgstappen/aanpassingen in werkwijze te bepalen.
- Alternatief: Sleufloze kruising maken ter hoogte van watergang.

5.4.3 Belangrijke weidevogelgebieden

Het voorgenomen tracé ligt deels in aangewezen weidevogelgebied (zie figuur 4.7). Om verstoring van broedende weidevogels te voorkomen dienen de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen voor weidevogels (begin maart t/m 15 juli). Door de werkzaamheden zal de openheid van het landschap niet permanent aangetast worden gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de werkzaamheden. Bovendien wordt het werkterrein na afloop van de werkzaamheden hersteld in de oorspronkelijke staat.

Indien dit niet mogelijk is, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen ter voorkoming van negatieve effecten. Geadviseerd wordt om de te treffen mitigerende maatregelen met het bevoegd gezag (provincie Zuid-Holland) af te stemmen.

5.4.4 Houtopstanden

In de omgeving van het tracé zijn houtopstanden aanwezig welke via de Wet natuurbescherming zijn beschermd (zie figuur 4.16). Deze worden naar verwachting echter niet aangetast door de werkzaamheden. Het is niet uitgesloten dat er ten behoeve van de werkzaamheden bomen worden gekapt in de houtopstand ten noorden van de Ommedijkseweg. Deze bomen zijn gelegen binnen de bebouwde kom houtopstanden. De gemeente Leiden is daarom bevoegd gezag voor de kap. De vervolgstappen voor de kap dienen met de gemeente besproken te worden.

6 Bronnen

Antea Group (augustus, 2016). Natuurtoets knooppunt 1 Rijnlandroute te Leidschendam. Projectnr. 408310, definitief revisie 03

Antea Group (juli, 2016). Natuurtoets knooppunt 2 Rijnlandroute te Leidschendam. Projectnr. 408310, definitief revisie 02

Antea Group (juli, 2016). Natuurtoets knooppunt 3 Rijnlandroute te Leidschendam. Projectnr. 408310, definitief revisie 02

Antea Group (augustus, 2016). Activiteitenplan flora en fauna knooppunten 1,2 en 3 Rijnlandroute te Leidschendam inclusief werkterreinen. Projectnr. 408310, definitief revisie 00

BIJ12 (2017). Kennisdocument rugstreepad. Geraadpleegd van: [BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreepad-1.0.pdf](#)

Delft, van (2009). Atlastekst alpenwatersalamander. Nederlandse Fauna 9: 96-104. Geraadpleegd van: [Vuursalamander_Atlastekst.pdf \(ravn.nl\)](#)

Gubbels (2009). Atlastekst vuursalamander. Nederlandse Fauna 9: 87-95. Geraadpleegd van: [Vuursalamander_Atlastekst.pdf \(ravn.nl\)](#)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2022). Informatiepagina N-2000 gebieden. Geraadpleegd van <https://www.natura2000.nl/gebieden>

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2022). Profielpagina platte schijfhoren. Geraadpleegd van [H4056 - Platte schijfhoren | natura 2000](#)

Rijksdienst voor ondernemend Nederland (2022). Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Geraadpleegd van: [Lijst jaarrond beschermde nesten \(rvo.nl\)](#)

RAVON (2022a). Informatie ecologie van alpenwatersalamander. Geraadpleegd van: [Alpenwatersalamander \(ravn.nl\)](#)

RAVON (2022b). Informatie ecologie van vroedmeesterpad. Geraadpleegd van: [Vroedmeesterpad \(ravn.nl\)](#)

RAVON (2022c). Informatie ecologie van vuursalamander. Geraadpleegd van: [Vuursalamander \(ravn.nl\)](#)

Verboom, B., Musers K. en van der Lugt, A, 2009. Uit Nederlandse Fauna 9:174-185. Geraadpleegd van: [Rugstreepad_Atlastekst.pdf \(ravn.nl\)](#)

Overige bronnen

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- FLORON

Natuurtoets Wet natuurbescherming

WarmtelinQ Rijswijk-Leiden lot F, tracédeel Leiden en Oegstgeest
projectnummer 475588
3 maart 2023 revisie 00
LdM C.V. (WarmtelinQ)

- Zoogdiervereniging
- Vlinderstichting
- Stichting Anemoon

Bijlage 1 Wettelijk Kader

Bijlage 1 Wettelijk Kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten. Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren <i>landzoogdieren</i>	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker	wolf	
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren <i>vleermuizen</i>	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimperlblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestartaart
	pimperlblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
zilverstreephooibeestje	grote hoefijzerneus		
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laativlieger
Libellen	mercurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel	mopsvleermuis	
	gaffellibel	noordse vleermuis	
	gevlekte witsnuitlibel	rosse vleermuis	
	groene glazenmaker	ruige dwergvleermuis	
	noordse winterjuffer	tweekleurige vleermuis	
	oostelijke witsnuitlibel	vale vleermuis	
	rivierrombout	watervleermuis	
sierlijke witsnuitlibel	gewone dwergvleermuis		
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren <i>zeezoogdieren</i>	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zeeschildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bultrug, gewone vinvis
	gladde slang		bruinvis dwergpotvis
	muurhagedis		gestreepte dolfin
	zandhagedis		gewone dolfin
Sporenplanten	geel schorpioenmos		gewone spitsdolfijn
	tonghaarmuts		grijze dolfin
	kleine vlotvaren		kleine zwaardwalvis
Vissen	steur		narwal
	houting		orka
Weekdieren	bataafse stroommossel		tuielaar
	platte schijfhoen		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
Zaadplanten	liggende raket, zomerschroeforchis		noordse vinvis, potvis
	drijvende waterweegbree		butskop
	groenknolorchis		dwergvinvis
	kruiend moerasscherm		griend, witte dolfin
			spitsdolfijn van gray

Tabel B. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bosparemoervlinder		Boommarter
	Bruin dikkopje		Bosmuis*
	Bruine eikenpage		Bunzing**
	Donker pimperlblauwtje		Damhert
	Duinparemoervlinder		Das
	Gentiaanblauwtje		Dwergmuis*
	Grote paremoervlinder		Dwergspitsmuis*
	Grote vos		Edelhert
	Grote vuurvvlinder		Eekhoorn
	Grote weerschijnvlinder		Egel*
	Iepenpage		Eikelmuis
	Kleine heivlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone zeehond
	Kommavlinder		Grote bosmuis
	Pimperlblauwtje		Grijze zeehond
	Sleedoornpage		Haas*
	Spiegeldikkopje		Hermelijn**
	Veenbesblauwtje		Huisspitsmuis*
	Veenbesparemoervlinder		Konijn*
Veenhooibeestje	Molmuis		
Veldparemoervlinder	Ondergrondse woelmuis*		
Zilveren maan	Ree*		
Reptielen	Adder	Rosse woelmuis*	
	Hazelworm	Steenmarter	
	Levendbarende hagedis	Tweekleurige bosspitsmuis*	
	Ringslang	Veldmuis*	
Libellen	Beekkrombout	Veldspitsmuis*	
	Bosbeekjuffer	Vos*	
	Donkere waterjuffer	Waterspitsmuis	
	Gevlekte glanslibel	Wezel**	
	Gewone bronlibel	Wild zwijn	
	Hoogveenglanslibel	Woelrat*	
	Kempense heidelibel		
	Speerwaterjuffer	Vliegend hert	
		Kevers	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. “Overige Soorten” onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Bekierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnactorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karhuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjegtiaan	Lange zonedauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooid vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nactorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten').

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies.

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrictlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrictlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde ‘verklaring van geen bedenkingen’ (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb’s.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (EHS)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term ‘EHS’ vervangen door ‘NNN’.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden

hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

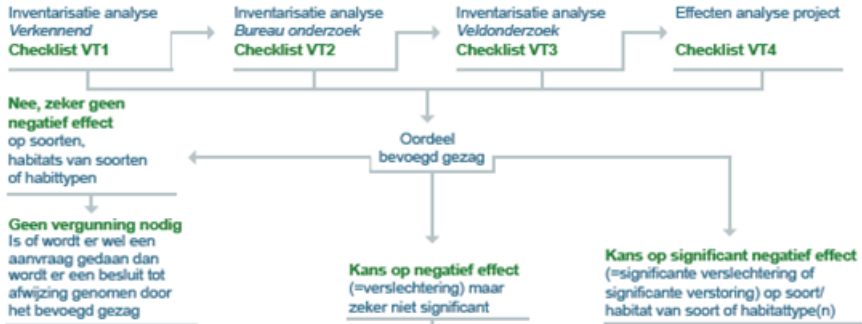
In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

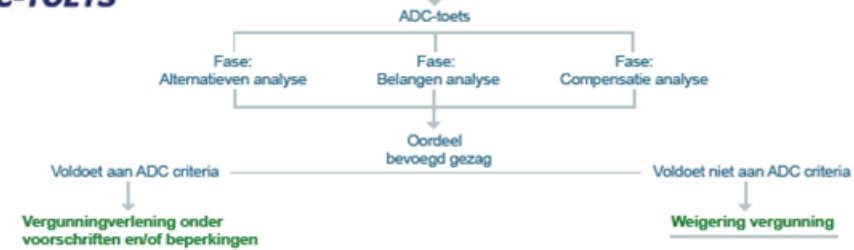
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

www.anteagroup.nl

Copyright © 2

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.